

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПРАВА І ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ПРАВОВИХ НАУК ТА ФІЛОСОФІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ

І ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

для здобувачів ступеню магістр спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(денна та заочна форми навчання)

Вінниця 2019

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту дипломних робіт /
Упорядники В.В. Кононенко, С.А. Лапшин. Вінниця, 2019. 23 с.

Упорядники:

Кононенко В.В. – доктор історичних наук, доцент кафедри правових наук та філософії.

Лапшин С.А. – кандидат історичних наук, доцент кафедри правових наук та філософії.

Рецензенти:

Струкевич Олексій Карпович – доктор історичних наук, завідувач кафедри філології та гуманітарних наук КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Яременко Олександр Іванович – кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри правових наук та філософії.

Методичні рекомендації укладено відповідно до навчального плану для підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Викладені рекомендації для студентів щодо написання, оформлення та захисту дипломних робіт.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри правових наук та філософії Вінницького державного педагогічного університету ім.М.Коцюбинського (Протокол №6 від «4» грудня 2019 р.).

© Кононенко В.В., Лапшин С.А.

© ВДПУ

ЗМІСТ

Вступ	4
Структура дипломної роботи	4
Оформлення дипломної роботи	11
Академічна доброчесність. Оформлення посилань та цитування	13
Мова і стиль написання дипломної роботи	15
Підготовка до захисту та його порядок	16
Критерії оцінювання дипломної роботи	17
Додатки	18

1. Вступ

Дипломна робота – це науково-дослідна або науково-практична робота, яка присвячена вивченню певного питання або певної теми навчальної дисципліни.

Дипломна робота – індивідуальне завдання, яке передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання теоретичних курсів навчальних дисциплін і їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання, а також оволодіння навичками самостійної роботи.

Метою підготовки дипломної роботи є:

- закріплення, узагальнення, систематизація, поглиблення та вдосконалення знань, отриманих у результаті вивчення відповідної навчальної дисципліни;

- вироблення творчого мислення, набуття вмінь самостійно працювати з літературними джерелами та нормативно-правовими актами, правильно аналізувати та узагальнювати матеріал;

- поглиблене вивчення літературних джерел – аналіз та узагальнення їхнього основного змісту, розширення обсягу знань за темою, співставлення різних точок зору на одні й ті ж питання;

- формування навичок наукового дослідження, стимулювання до самостійного наукового пошуку.

Перед виконанням письмової роботи студент має уважно ознайомитися з тематикою робіт і рекомендованим планом, запропонованим кафедрою для її розкриття.

Обрання теми дипломної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування денної та заочної форми навчання проводиться на кафедрі правових наук та філософії за погодженням з науковими керівниками.

Після обрання теми необхідно уважно вивчити методичні рекомендації щодо виконання дипломної роботи, нормативний матеріал і джерела з питань обраної теми.

Дипломну роботу студент виконує під час *самостійної роботи*. За результатами захисту дипломної роботи студентові виставляється диференційована оцінка. Результати захисту дипломної роботи оцінюються за шкалою: «відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно», «неприйнятно».

Дипломні роботи студентів, які навчаються за кредитно-трансферною системою, оцінюються за **100-бальною шкалою**.

Якщо студент отримає оцінку «неприйнятно», він повинен виконати роботу за новою темою або переробити попередню роботу за(в) термін, що його встановлює деканат і кафедра факультету.

2. Структура дипломної роботи

За структурою письмова робота складається з: титульного аркуша, змісту, переліку умовних позначень, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків.

2.1. Титульний аркуш дипломної роботи повинен(має) складатися з таких реквізитів (*Додаток 1*):

- найменування міністерства (Міністерство освіти і науки України), назви вищого навчального закладу (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського) та назви кафедри (Кафедра правових наук та філософії);

- назва письмової роботи (Дипломна робота);

- назва теми;

- прізвище, ім'я та по батькові студента, номер навчальної групи та курсу, спеціальність;

- місце знаходження ВДПУ (Вінниця) і рік підготовки роботи.

Після титульного аркуша розташовується зміст та *перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів* (за потреби).

2.2. Зміст дипломної роботи, який містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів, що мають заголовок, зокрема вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків (*Додаток 1*).

2.3. *Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів*, який розміщується перед вступом і складається з двох колонок: у лівій колонці за абеткою наводяться умовні позначення, скорочення тощо, у правій – їх детальна розшифровка. Якщо в роботі умовні позначення повторюються менше ніж тричі, перелік не складається, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

2.4. У вступі письмової роботи розкривається значення теми, сутність і стан розробки наукової проблеми (завдання), автори, які займалися дослідженням з обраної теми, її теоретична та практична значущість, актуальність на сучасному етапі, підстави і вихідні дані для розробки теми, рівень теоретичного дослідження, аналіз проблеми та попереднього досвіду її вивчення, здійснюється методологічне обґрунтування, зокрема:

- актуальність теми, яка розкривається шляхом аналізу та порівняння з відомими дослідженнями, присвяченими вибраній проблемі, визначенням необхідності та доцільності дослідження для розвитку відповідної галузі знань;

- мета і завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- практичне значення одержаних результатів;
- публікації;
- структура роботи.

Мета роботи, як правило узгоджується з назвою дипломної роботи і має чітко вказувати, що саме прагне вирішити автор. Мета пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування. Він відображає очікуваний від виконання позитивний ефект, який формулюється двоступенево: перша частина – у вигляді суспільної корисності; друга – у вигляді конкретної корисності, віднесеної до основного предмета дослідження.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити завдання дослідження, які можуть включати такі складові:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вивчення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- всебічне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду; таке вивчення дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення визначеної проблеми;
- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій).

Завдання ставляться у формі перерахування, починаючи зі слів, наприклад, «уточнити поняття ...», «дати визначення ...», «проаналізувати генезис ...», «виявити форми ...», «розробити типологію ...», «охарактеризувати засоби ...» та ін.

Формулювання дослідницьких завдань слід робити якомога ретельніше, оскільки опис їх розв'язання становитиме напрями дослідження, визначає зміст розділів дипломної роботи. На основні розв'язання дослідницьких завдань формулюються основні висновки роботи.

Надалі визначають **об'єкт і предмет дослідження**.

При визначенні об'єкта, предмета і мети дослідження необхідно пам'ятати, що вони знаходяться у прямій залежності із темою дипломної роботи, між ними є системні логічні зв'язки.

Об'єктом дослідження є вся сукупність зв'язків різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації. **Об'єкт** – це процес, явище або відносини, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта.

Предмет визначає аспект розгляду, дає уявлення про зміст розгляду об'єкта дослідження, про те, які нові зв'язки, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, якщо об'єктом виступає те, що досліджується, предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Науково обґрунтоване визначення об'єкта дослідження постає суттєвою, змістовною науковою акцією, зорієнтованою на виявлення місця і значення предмета дослідження в більш цілісному і широкому розумінні дослідження. Якщо об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта), то предмет дослідження є таким його елементом, який містить сукупність властивостей і зв'язків об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. У об'єкті виділяється та його частина, котра є предметом дослідження. Предмет дослідження (правові норми, що регулюють відносини, обрані об'єктом вивчення) визначає тему дипломної роботи.

Методи дослідження. Метод пізнання є способом відбиття і відтворення в мисленні досліджуваного предмета. Застосування науково обґрунтованих методів є важливою умовою одержання нових істинних наукових знань.

Внутрішню структуру кожного методу складають: його принципи, правила, прийоми, способи, засоби, з допомогою яких отримують інформацію щодо предмету дослідження.

Вертикальну структуру системи методів утворюють:

– *загальні* (філософські, фундаментальні) методи – це вищий рівень методології, до якого належать насамперед діалектична і формальна логіка;

– *загальнонаукові методи* – наукові методи, що використовуються усіма науками (у свою чергу поділяються на теоретичні та емпіричні);

– *конкретно-наукові методи*, що використовуються окремими групами наук (у даному випадку – суспільними науками);

– *спеціальні методи*, що використовуються у сфері публічного управління та адміністрування (наприклад, метод Swot-аналізу, SMART-goals, GAP-аналіз (метод аналізу прогалин), Системний аналіз, моделювання, вибірковий метод тощо).

У роботі зазначаються методи, які були використанні автором в процесі підготовки дослідження.

Практичне значення одержаних результатів. Подаються відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо практичного застосування одержаних результатів роботи.

Структура роботи. Подається інформація про структуру дипломної роботи. Приклад: «*Структура роботи.* Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань), додатків».

Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли проблема, що досліджується постає перед автором у повному обсязі. *Вступ* роботи розміщується після *Змісту* дипломної роботи на окремій сторінці. Загальний обсяг вступу – 5 сторінок.

2.5. *Основна частина* дипломної роботи, як правило, складається з розділів, підрозділів. Розділи (підрозділи) роботи за своєю назвою, структурою, змістом повинні відповідати завданням дослідження поставленої проблеми. Основний розділ може містити підрозділи. Нумерація підрозділів оформлюється додаванням до номеру основного розділу номеру підрозділу. Не рекомендується використовувати багато вкладених заголовків. Рівень вкладеності не може перебільшувати 4. Назви розділів, підрозділів не можуть співпадати між собою, а також не можуть співпадати з назвою дипломної роботи. Кожний розділ починається з нової сторінки його назвою.

Під час роботи над основною частиною студент повинен зуміти дати аналіз проаналізованих праць, критично проаналізувати концепції авторів, відмітивши їх

сильні та слабкі сторони. Особливу увагу слід звернути на питання, що не знайшли висвітлення у сучасній літературі чи були лише поставленими в працях дослідників. Якщо з даної проблеми існує декілька точок зору, то автор дипломної роботи має коротко викласти кожен з них, дати їм критичну оцінку й обґрунтувати, чому він дотримується тієї чи іншої концепції, чи висунути та довести власну точку зору.

Доцільно викладення матеріалу окремого розділу підпорядковувати певній провідній ідеї (положенню, принципу). Кожен розділ роботи завершується формулюванням висновків, у яких узагальнено та стисло викладаються наведені у розділі наукові та практичні результати. При підготовці роботи необхідно звернути увагу і на таке питання, як поділ тексту на абзаци. Кожен абзац повинен містити в собі певну думку, висловлену однією чи кількома фразами або реченнями. При написанні дипломної роботи повинні даватися посилання на матеріал з проаналізованих джерел, які наводяться в роботі. Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в роботі. Узагальнені числові дані, які можуть концентруватися в таблицях, діаграмах, графіках, схемах, необхідно наводити точно та аргументовано, з посиланням на відповідні джерела чи власні обчислення. Загальний обсяг основної частини (вступ, розділи, висновки) – 60-80 сторінок.

2.6. У висновках письмової роботи описуються найбільш важливі наукові та практичні результати роботи, зокрема, формулювання наукової проблеми (завдання), методи її дослідження, значення для науки і практики, рекомендації щодо практичного використання результатів для вдосконалення наукового знання та практики, обґрунтування їх достовірності тощо. Кількість висновків отриманих по курсовій роботі мають максимально відповідати кількості поставлених завдань роботи у вступі. Загальний обсяг висновків – 4-5 сторінок.

2.7. *Список використаних джерел* розміщується після основного тексту роботи в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією. Список оформлюють відповідно до ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація.

Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Приклади оформлення літератури за стандартом дивись тут: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>). Джерела в списку використаних джерел вказуються мовою оригіналу та оформлюються відповідно до встановлених вимог. У списку має бути не менше 60-80 джерел – монографії, наукові статті, Закони України, підзаконні нормативно-правові акти тощо.

2.8. У *додатках* розміщують допоміжний матеріал, необхідний для повноти розкриття теми дипломної роботи: статистичні дані, результати аналізу літератури, проекти нормативно-правових актів, описання приватних методик та результатів дослідження, схеми, таблиці, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

3. Оформлення дипломної роботи

- ✓ Орієнтовний *обсяг дипломної роботи* становить 70-90 сторінок без урахування списку використаних джерел та додатків.
- ✓ Листи, на яких пишеться дипломна робота, мають бути формату А4. Поля: ліворуч – 20 мм, зверху і знизу – 20 мм, праворуч – 10 мм.
- ✓ Шрифт 14 пт, Times New Roman, міжрядковий інтервал – 1,5.
- ✓ Текст дипломної роботи вирівнюють по ширині, заголовки вирівнюють по центру.
- ✓ *Зміст, Вступ, Основну частину, Висновки, Список використаних джерел* дипломної роботи починають з нової сторінки.
- ✓ Підрозділи в розділах дипломної роботи відокремлюють 2 пропусками.
- ✓ Сторінки дипломної роботи нумерують арабськими цифрами, включаючи титульний лист і додатки, проставляючи номер праворуч зверху або знизу. Номер сторінки на титульному листі не вказують.
- ✓ Надрукована дипломна робота має бути переплетена у твердій обкладинці.

Структурні елементи дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ»,

«ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Їх назви є заголовками цих структурних елементів. Кожний розділ повинен мати назву.

Заголовки усіх вищевказаних структурних частин роботи і найменування розділів розташовують посередині рядка, виконують великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Над назвами розділів посередині рядка великими літерами треба вказати слово «РОЗДІЛ» і номер відповідного розділу. Переносити частини слів у заголовках указаних структурних елементів, назвах розділів не дозволяється. Кожну із вказаних структурних частин, у тому числі й кожний розділ роботи, починають з нової сторінки.

Заголовки підрозділів, а також пунктів, якщо вони є, слід починати з абзацного відступу (після цифр відповідного порядкового номера), виконувати малими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці

Відстань між заголовком і наступним чи попереднім текстом має становити за комп'ютерного способу два вільних рядки. Відстань між рядками заголовка має бути такою самою, як у тексті.

Після назви підрозділу, пункту в нижній частині сторінки має бути щонайменше два рядки тексту.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Сторінки дипломної роботи варто нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без знака № та крапки в кінці. Висота цифр нумерації має бути меншою за висоту літер і цифр тексту дипломної роботи.

Розділи, підрозділи, пункти та підпункти слід нумерувати арабськими цифрами.

Цифру, що вказує на порядковий номер розділу, ставлять після слова «РОЗДІЛ», наприклад, «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2» тощо.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу також має стояти крапка, наприклад «1.2.»

(другий підрозділ першого розділу), «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), т.ін. Потім у тому самому рядку наводять назву підрозділу.

4. Академічна доброчесність. Оформлення посилань та цитування

При виконанні дипломної роботи студенти керуються принципами академічної доброчесності. Плагіат, списування, несанкціоноване використання чужих напрацювань є неприйнятним.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017 р.) порушенням академічної доброчесності вважається: *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація,

фальсифікація та списування; *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пілґ чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Кожна робота проходить експертизу на дотримання принципів академічної доброчесності (Див. «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, <http://vspu.edu.ua/content/position/pol7.pdf>). Дипломна робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату знімається з розгляду, а її авторів виставляється оцінка «незадовільно». Студент має виконати нову дипломну роботу з іншої теми.

Дотримуючись принципу академічної доброчесності автор дипломної роботи зобов'язаний дотримуватися правил посилання та цитування.

Цитата – невеликий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору. Використовується іншою особою у своїй праці з обов'язковим посиланням на автора і джерело цитування з метою підтвердити чи розширити власне твердження «або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту, без найменшого спотворення змісту джерела. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Допускається пропуск слів, речень, абзаців за умови, якщо це не спотворює авторського тексту; такі пропуски позначаються трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в

кінці). Якщо перед вилученим текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело (наприклад, [15, с. 23] або [19, с. 20-21], де 15 (19) – порядковий номер джерела у списку використаних джерел, а 23 (20-21) – номер сторінки (чи сторінок), на яких вміщено саме ту інформацію, на яку робиться посилання);

Перефразовування (переказування), як правило, становить матеріал для більшої частини тексту дипломної роботи. Це означає, що вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. Слід прагнути передати думку автора як найближче до оригіналу з використанням власної лексики. Для уникнення плагіату слід дотримуватись таких підходів: виділити основні ідеї, змінити структуру речень, використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів. При цьому наприкінці речень обов'язково мають бути посилання (наприклад, [9, с. 3] або [11, с. 25-30], де 9 (11) – порядковий номер джерела у списку використаних джерел, а 3 (25-30) – номер сторінки (чи сторінок), на яких вміщено саме ту інформацію, на яку робиться посилання).

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці (наприклад, [9] або [11], [12], де 9 (11), (12) – порядковий номер джерела у списку використаних джерел.

5. Мова і стиль написання дипломної роботи

При виконанні дипломної роботи має використовуватися науковий стиль написання. Науковий стиль – це функціональний різновид літературної мови, що використовується з пізнавально-інформативною метою в галузі науки та освіти. Він орієнтований, по-перше, на книжкову лексику; по-друге, на логічний виклад інформації; по-третє, на застосування класифікаційного підходу до опису наукових об'єктів, гіпотез, теоретичних основ; по-четверте, на використання абстрактних понять, формулювання дефініцій (визначень), правил.

Одним із неписаних правил є, коли автор наукової роботи використовує форму викладу від третьої особи, наприклад: «Автор вважає...», або невизначено-

особисті речення. Культура наукової мови визначається такими якісними характеристиками, як точність, ясність і стислість. Точність є умовою, що забезпечує наукову і практичну цінність інформації, яка використовується в тексті дипломної роботи.

При написанні роботи важливо об'єднати накопичену інформацію у взаємопов'язаний текст. Для цього можна використовувати різнобічні речові кліше як засоби зв'язку між реченнями. Наприклад, «таким чином...», «наведені дані свідчать...», «відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права»...».

6. Підготовка до захисту та його порядок

Захист дипломної роботи проходить у рамках державної атестації здобувачів вищої освіти перед атестаційною комісією, що затверджена наказом по Вінницькому державному педагогічному університеті ім. М. Коцюбинського. Дата захисту дипломної роботи визначається деканатом факультету історії, права і публічного управління у розкладі атестації здобувачів вищої освіти.

За два тижні до захисту дипломна робота повинна бути представлена та зареєстрована лаборантом кафедри правових наук та філософії.

Захист дипломної роботи складається із: усного виступу студента, виступу наукового керівника, виступу рецензента, відповідей студента. Захист проходить за такою процедурою:

- виступ здобувача вищої освіти (5-7 хвилин), під час якого він викладає мотиви вибору теми, її актуальність, мету роботи, її основний зміст, загальні висновки;
- відповіді здобувача вищої освіти на питання членів атестаційної комісії, зауваження рецензента, питання інших присутніх на захисті осіб;
- виступ інших осіб, що побажали висловитися по суті питання;
- прикінцеве слово здобувача вищої освіти, в якому він висловлює свою думку щодо зауважень, які були зроблені.

7. Критерії оцінювання дипломної роботи

Оцінювання дипломної роботи відбувається з урахуванням балів за текст підготовленої роботи (**до 80 балів**) (критерії оцінювання див. у Додатку 5) та публічного захисту (**до 20 балів**).

Науковий керівник оцінює дипломну роботу з урахуванням наступних критеріїв:

- відповідність змісту дипломної роботи обраній темі;
- ґрунтовність, логічність, досягнення поставленої мети і розв'язання зазначених завдань;
- повнота і критичність літератури з проблеми дослідження;
- успішність виконання роботи, рівень аналізу зібраного матеріалу;
- літературне й технічне оформлення роботи, його акуратність;
- вчасність подання роботи на кафедрі (не пізніше ніж за два тижні до захисту на кафедрі).

Державна атестаційна комісія з захисту дипломної роботи на публічному захисті враховує як рівень представленої роботи, так й компетентність студента, продемонстровану під час виступу.

Результати захисту дипломної роботи оцінюються за наступною національною шкалою та шкалою ECTS.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90-100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	неприйнятно

ДОДАТКИ

Додаток 1

Титульний аркуш

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПРАВА І ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ПРАВОВИХ НАУК ТА ФІЛОСОФІЇ

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «_____»

Студента(ки) _____ курсу _____ групи
Освітньої програми _____Спеціальності _____
Галузі знань _____
Ступеня вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 20 ____ рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Джерела права у франкській державі	4
РОЗДІЛ 2. Галузі права за Салічною Правдою	12
2.1 Майнові відносини	12
2.2. Договірні відносини	14
2.3. Шлюбно-сімейні відносини	16
2.4. Злочини та покарання	18
РОЗДІЛ 3. Судовий процес за Салічною правдою	20
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	29

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грушевський М. Історія України-Русі. Редкол.: П. С. Сохань (голова) та ін. Київ : Наукова думка, 1991–1998. т. V. 687 с.
2. Захарченко П.П., Кузьминець О.В. Історія держави та права України. Київ : Університет «Україна», 2005. С. 52–53.
3. Городельський привілей (1413 р.). URL: <http://textbooks.net.ua/content/view/875/17/> (дата звернення 30.07.2018).
4. Русина О. В. Україна під Литвою і татарами. Київ : Альтернативи, 1998. 320 с.
5. Яковенко Н. М. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ : Критика, 2006. 584 с.
6. Цебенко А. Православна церква в контексті державно-церковних процесів у Великому князівстві Литовському, Руському та Жемайтійському (1408–1448). Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Львів. 2016. Вип. 17. С. 47–60.
7. Крумаленко М. В. Правовий статус етнорелігійних груп на українських землях Великого Князівства Литовського у XIV-XVI ст. Одеса : Юридична література, 2008. 241 с.
8. Архив Юго-Западной России. Киев : Тип. Имп. ун-та, 1904. Ч.1. Т.10. 967 с. док. № 152.
9. Вішнеўскі А. Ф., Юхо А. Я. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі ў дакументах і матэрыялах (са старажытных гадоў да нашых дзен). Минск : АН БССР, 1998. С. 43–46.
10. Жалувана грамота короля Казимира URL: <http://textbooks.net.ua/content/view/877/17/> (дата звернення 30.07.2018).

11. Вовк О. Й. Жалувана грамота Казимира IV 1457 р. – перший загальноземський законодавчий збірник Литовсько-Руської держави. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2009. № 8. С. 71–80.
12. Шчарбакоў В. К., Кернажыцкі К.І., Даўгяла Д.І. Гісторыя Беларусі ў дакументах і матэрыялах (IX-XVIII ст.) Менск : АН БССР, 1936. С. 220–225.
13. Полехов С. В. Наследники Витовта. Династическая война в Великом Княжестве Литовском в 30-е годы XV века. Москва : Индрик, 2015. 709 с.
14. Андрухів І., Кам'янський П. Історія релігійного життя в Галичині та Прикарпатті: історико-правовий аналіз. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2006. 362 с.
15. Крумаленко М.В. Правове становище населення на українських землях у XIV – XVI ст.ст. : детермінація релігійною політикою держави : Автореферат дис... к.ю.н. Одеса, 2007. 19 с.
16. Ясинский М. Уставныя земскія грамоты Литовско-Русскаго государства. Київ: В университетской типографии, 1889. 207 с.
17. Сигизмунд Герберштейн. Записки о Московии. URL: <http://www.vostlit.info/Texts/rus8/Gerberstein/frametext1.htm> (дата звернення 01.08.2018).
18. Литвин В. М. Історія України. Київ : Наукова думка, 2010. 991 с. 19. Віленський привілей URL: http://litopys.org.ua/statut2/st1566_01.htm (дата звернення 01.08.2018).
20. Довнар Т.И. Выдающийся европейский памятник XVI ст. Минск : БГУ, 2013. 10 с.

Рецензія

на дипломну роботу студента (ки) _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

на тему _____

Відповідність змісту дипломної роботи обраній темі (максимальний бал – 10) _____**Ґрунтовність, логічність, досягнення поставленої мети і розв'язання зазначених завдань (максимальний бал – 20)** _____**Повнота і критичність літератури з проблеми дослідження (максимальний бал – 10)** _____**Успішність виконання роботи, рівень аналізу зібраного матеріалу (максимальний бал – 20)** _____**Літературне й технічне оформлення роботи, його акуратність (максимальний бал – 10)** _____**Своєчасність подання роботи на кафедру (максимальний бал – 10)** _____**Загальна сума балів до захисту (максимальна – 80 балів)** _____Науковий керівник _____ (_____)
Підпис Прізвище, ініціали_____
Дата